

DEKLARACIJA

SEE Digital Rights Network

SHARE Fondacija i Balkanska istraživačka mreža (BIRN) su prepoznali potrebu uspostavljanja SEE Digital Rights Network radi suočavanja sa rastućim i brzo razvijajućim izazovima koje predstavljaju široko rasprostranjena upotreba naprednih tehnologija od strane država, zabrinutost za zaštitu podataka i povrede prava u online okruženju.

Ovaj poduhvat dolazi u vremenu kada vidimo brojne intervencije državnih i komercijalnih aktera koje dodatno sužavaju ionako mali prostor za raspravu, a ostvarivanje osnovnih ljudskih prava biva kontinuirano ograničeno. Najsavremenija tehnologija se ne koristi samo za poboljšanje života građana, već i za kontrolu društva, a naročito kritičkih pojedinaca i organizacija.

[Tokom pandemije COVID-19, kroz naš proces monitoringa](#), bili smo svedoci brojnih slučajeva kršenja digitalnih prava širom centralne i jugoistočne Evrope. U već krhkim demokratijama, i otvoreno neliberalnim demokratijama, ograničenje ljudskih prava se takođe vidi u digitalnom okruženju u obliku pretnji. Nizak nivo svest o tim pitanjima u društvu za posledicu ima ograničenje resursa koji su presudni za demokratiju, ne samo u doba krize.

Štaviše, posledice ovih negativnih trendova i tendencija će se ozbiljno odraziti na položaj pojedinaca i njihovu privatnost tako što će izazivati strah, posebno među marginalizovanim grupama, što neminovno dovodi do smanjivanja nivoa zagarantovanih sloboda i prava kao i do većeg rizika od nasilja i eksploatacije, koji se iz virtuelnog lako prenose i u realni prostor.

U skladu sa gore navedenim, pozivamo vas da se pridružite našoj koaliciji organizacija civilnog društva, medija i pojedinaca koji svojim veštinama, znanjem i iskustvom žele da doprinesu postizanju zajedničkih ciljeva vezanih za unapređenje demokratije i položaja pojedinca u digitalnom prostoru..

SEE Digital Rights Network ima za cilj da okupi relevantne aktere koji se trenutno bave pitanjima kršenja digitalnih prava, nedostatka transparentnosti i proširene i zabrinjavajuće upotrebe invazivnih tehnoloških rešenja u jugoistočnoj Evropi koji drastično povećavaju rizik od kršenja prava na privatnost. Ova mreža će poslužiti kao platforma za konstruktivan dijalog njenih članova i konstruktivnu diskusiju o neophodnim rešenjima, primerima dobre prakse, novim idejama i predlozima. Pored već spomenutog, SEE Digital Rights Network će delovati proaktivno i istupaće javno ukazujući na postojeće i nove probleme, i želeći da spreči njihove dalje negativne posledice.

Negujući vrednosti bezbednosti, jednakosti i slobode pojedinaca, novoformirana SEE Digital Rights Network biće usmerena ka postizanju sledećih ciljeva:

- Zaštita digitalnih prava i internet sloboda
- Omogućavanje pristupa tačnim informacijama
- Činjenje interneta bezbednijim mestom
- Otkrivanje i prijavljivanje jezika mržnje i verbalnog nasilja u onlajn prostoru, naročito prema ženama i drugim ranjivim grupama
- Prepoznavanje vrbovanja na internetu, koje može dovesti do eksploatacije
- Preuzmanje kontrole nad našim ličnim podacima
- Zaustavljanje primene intruzivnih sistema za nadzor
- Pozivanje država na odgovornost za upotrebu komunikacionih tehnologija i zloupotrebu tehnologija za nadzor
- Zahtevanje zaštite osnovnih ljudskih prava u svakom trenutku, uključujući krizu
- Deljenje znanja i iskustava i dalja izgradnja mreže
- Unapređenje digitalne pismenosti kako bi se preveniralo nasilje i eksploatacija

Mreža će imati za cilj da poveća nivo razumevanja složenih zabrinjavajućih trendova i praksi, pokušavajući da ih približi široj javnosti na jeziku koji se može razumeti. Stvaranjem zajedničkog prostora za diskusiju i razmenu, organizacije i mediji će moći da povećaju uticaj svojih pojedinačnih napora usmerenih na pojedinačne legislativne, političke ili društvene promene. Uz koordinisani pristup zainteresovanim stranama i podizanje svest koristeći autoritet svih članova Mreže, naše zajedničke inicijative će imati veći uticaj i odjek.

Digitalnu evoluciju doživljavamo kao skup mehanizama i alata koji imaju snažan i kontinuirani potencijal da služe potrebama ljudi, dok se pristup internetu pokazao neophodnim u vremenu krize, poput pandemije COVID19. Naša društva postaju sve digitalnija, što predstavlja snažan podsticaj za povećanje kapaciteta organizacija koje se bave digitalnim razvojem i propisima u jugoistočnoj Evropi.

U brzom digitalnoj eri u kojoj živimo, brojni izazovi zahtevaju više usklađenih i zajedničkih akcija, posebno uzimajući u obzir da:

- Našu slobodu izražavanja kontrolišu algoritmi
- Naša virtuelna komunikacija je oblikovana algoritmima koji protažiraju jezik mržnje i destrukcije
- Naši diskursi su kontaminirani manipulacijama i dezinformacijama
- Naša društva su oblikovana niskim nivoom digitalne pismenosti
- Naša sigurnost je sve krhkija u digitalnom prostoru
- Naši biometrijski podaci, naša lica se masovno nadziru
- Naši životi se dehumanizuju, postaju kvantifikovani u podatke i prodaju se radi profita
- Naše vlade koriste tehnologiju da nameću kontrolu nad društvom i za akumulaciju moći

- Naše krhke demokratije se još brže urušavaju za vreme krize
- Naše zajednice ne rade zajedno, niti podstiču saradnju u rešavanju svih ovih problema
- Naše poverenje u institucije koje treba da nas zaštite je na sve nižem nivou

Raznovrsni napori članova SEE Digital Rights Network predstavljace njenu jedinstvenost, dok ce najvažniju vezu između članova činiti njihova posvećenost zaštiti osnovnih humanih vrednosti i principa poput slobode izražavanja, zaustavljanja govora mržnje i zaštita ranjivih pojedinaca i grupa u mreži i van nje. Poštovanje ljudskih prava, sigurnost i zaštita ličnih podataka i odgovorna upotreba tehnologija koje se brzo razvijaju biće vodeći principi SEE Digital Rights Network.